

Îsâr ve Îsâr Ahlakı: Kardeşi İçin Yaşamak

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿وَالَّذِينَ تَبَوَّءُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِمَّا أُوتُوا وَيُؤْثِرُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوقِ شَحْنَ نَفْسِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾
سُورَةُ الْحَشْرِ، 23:9

عَنْ أَنَسٍ عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ:

« لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى يُحِبَّ لِأَخِيهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ »

الترمذي، صفة القيامة، ٥٩

Muhterem Müminler

Îsâr sözlükte “bir şeyi başkasına tercih etmek, üstün tutmak” demektir. Ahlaki anlamda ise insanın, kendisi muhtaç olsa bile elindekini kardeşine vermesi, onun yararını kendi menfaatinin önüne koymasındır. Cömertliğin en yüksek derecesi olan îsâr sadece bir ikram değil, imanın ve kardeşliğin kemal derecesini gösteren bir ahlaktır. Kur’an’da geçen “**Onlar, kendileri ihtiyaç içinde bulunsalar bile mümin kardeşlerini kendilerine tercih ederler.**”¹ ifadesi işte bu yüce ahlakın övgüsüdür. Peygamberimiz (s.a.v.) de “Sizden biriniz kendisi için istediğini mümin kardeşi için de istemedikçe iman etmiş olmaz.”² buyurarak îsârı imanın ölçüsü kılmıştır.

Kardeşlerim!

Îsârın en güzel örneklerini Peygamberimizin hayatında ve sahabe toplumunda görürüz. Resûlullah (s.a.v.)’den bir şey istendiğinde asla “hayır” cevabı alınmazdı. Kendisine hediye edilen bir kumaşı ihtiyacı olduğu hâlde isteyen başka bir sahâbîye vermesi îsârın en canlı örneklerinden biridir. Ensarın muhacirlere evlerini ve mallarını açmaları, Abdurrahman b. Avf (r.a.)’a “Malımı ikiye böleyim” diyen Sa’d b. Rebî (r.a.)’ın sözü bu ruhun saadet toplumundaki yansımalarıdır. Ebû Talha (r.a.) ve eşinin evdeki az yemeği misafir için hazırlayıp kendilerini aç bırakmaları üzerine inen ayet, îsârın Allah katında ne kadar değerli olduğunu göstermiştir. Yermük’te yaralanan ve su diye inleyen üç sahâbînin suyu içmeksizin birbirlerine göndermeleri, Uhud’da Ebû Talha (r.a.)’ın bedenini Peygamberine siper etmesi, Hz. Ebû Bekir’in malının tamamını, Hz. Ömer’in ise yarısını infak etmesi hep îsâr ahlakının zirve örnekleridir. Bütün bu örnekler, îsârın yalnız mal değil; sabır, emek, sevgi ve canı da kapsadığını gösterir.

Aziz Müminler!

Zamanımız bireyciliğin, tüketim hırsının, dijital bencilliğin arttığı bir zamandır. İnsanlar

yalnızlaşmakta, toplumda güven ve dayanışma zayıflamaktadır. Ekonomik krizler, afetler, savaş ve göçler milyonlarca insanı yardıma muhtaç bırakmaktadır. Böyle bir dünyada îsâr ahlakı, insanlığın yeniden dirilişi için bir ihtiyaçtır. Îsâr, cimriliğe ve hırsa karşı kalpleri arındırır, paylaşmayı teşvik eder, kardeşliği güçlendirir. Ailede huzuru, mahallede dayanışmayı, toplumda güveni, ümmette bilinci ve insanlıkta karşılıklı saygıyı pekiştirir.

Kardeşlerim!

Bize düşen bu güzel ve örnek îsâr ahlakını gündelik hayatımıza taşımaktır. Gelirimizin bir kısmını ihtiyaç sahiplerine ayırmak, komşumuza soframızdan bir tabak yemek götürmek, sadaka-i câriye sayılan hizmetleri desteklemek birer îsâr örneğidir. Zamanımızı ve bilgimizi paylaşmak, hastaları ziyaret etmek, yaşlılara yardım etmek, gönüllü çalışmalara katılmak îsârın farklı şekilleridir. Tecrübemizi gençlerle paylaşmak ve fırsatları kardeşlerimizle bölüşmek îsârın toplumsal boyutudur. Trafikte yol vermek, kuyrukta başkasını öne almak, iş yerinde kardeşinin hakkını gözetmek ise küçük ama değerli günlük îsâr davranışlarıdır.

Aziz Cemaat!

Îsâr, imanın kemalini, kardeşliğin gücünü ve toplumun huzurunu sağlayan övülmüş bir güzel ahlaktır. Malda, zamanda, bilgide ve gönülde başkasını kendine tercih etmek; Allah’ın rızasını kazandıran bir fazilettir. Peygamberimiz, “İnsanların en hayırlısı insanlara faydalı olandır.”³ buyurmuştur. Kişi acı hissedebiliyorsa canlı; başkalarının acısını hissedebiliyorsa insandır. Küresel SUMUD Filosundaki aktivistler de başka insanlara yapılan zulme sessiz kalmamış, “Adam, aldırma da geç git!” dememiş aldırma, bunun için bedel ödemeyi göze almış kimseler olarak “can ile îsâr” ahlakının canlı tanıkları olmuşlardır. Geliniz, ailemizde, cemaatimizde ve toplumumuzda îsâr köprüleri kuralım. Unutmayalım ki, bizim davamızda kimse sadece kendisi için yaşamaz, herkes kardeşi için de yaşar. Menfaati, bencilliği ve nemelazımcılığı öldürmenin en kolay ve etkili yolu budur. Rabbimiz, sevdiğimiz şeylerden infak ederek iyiliğe ermeyi⁴ bizlere nasip etsin. Rabbimiz bizleri de îsâr ahlakı ile ahlaklandırınsın. Amin.

¹ Haşr suresi, 59:9

² Tirmizî, Sıfatü’l-Kıyâme, 59

³ Buhârî, Mağâzî, 35

⁴ Âl-i İmrân suresi, 3:92